

Manifest voor een Vlaamse Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid

Hoe meer er verandert op korte termijn, hoe meer een visie op lange termijn nodig is.

Vlaanderen zit al ten dele op dat spoor maar is nog niet goed toegerust daarvoor.

De instelling van een onafhankelijke Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), naar Nederlands voorbeeld, en het versterken van de methodologie van de toekomstverkenningen en de langetermijnstudies in de Vlaamse studiediensten, kan dit verhelpen. Samenwerking met het academisch potentieel van onze universiteiten en wetenschappelijke instellingen is daarvoor onontbeerlijk.

De ondertekenaars van dit manifest roepen de Vlaamse politici, academici, beleidsvoorbereiders, burgerbewegingen, middenveldorganisaties en socio-economische kringen op dit voorstel te steunen.

Door de snelle veranderingen en de ingrijpende bedreigingen waaraan de wereld bloot staat, wordt de nood aan langetermijndenken en -handelen groter. De Vlaamse samenleving, de Vlaamse economie, de Vlaamse politiek hebben meer dan ooit onderbouwde langetermijnvisies nodig.

Het langetermijndenken is niet afwezig in Vlaanderen. Enkele voorbeelden. De opeenvolgende Vlaamse regeringen hebben toekomstvisies ontwikkeld. Veel departementen, agentschappen, adviesraden, belangengroepen en studiegroepen, bedrijfstakken en wetenschappelijke instituten tekenen langetermijnvisies uit. Europese afspraken en internationale akkoorden zoals die van de Klimaatop van Parijs nopen ons in specifieke domeinen planningen te maken tot ver in de toekomst.

Maar er zijn drie grote manco's aan wat Vlaanderen ter zake doet.

De methodologische en wetenschappelijke onderbouwing is vaak zwak. De initiatieven zijn erg versnipperd. En er is dikwijls een gebrek aan continuïteit: projecten vallen stil en daarna herbegint men vaak van nul.

Vlaanderen moet zich snel beter bekwamen in het voorbereiden en uittekenen van langetermijnvisies. Het moet zich als het ware een "professionele verreijker" aanschaffen.

Er zijn prominente voorbeelden te vinden van wetenschappelijk geïnspireerde innovatieve kennisinstututen die zulk grensverleggend en inspirerend denkwerk afleveren. In Angelsaksische landen is dat vaak een *Chief Science Advisor*. Finland werkt met een *Committee for the future (Tulevaisuusvaliokunta)*, verbonden aan het Parlement. Bij ons wordt vaak verwezen naar de Nederlandse *Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)*. Die functioneert sinds de jaren zeventig en verricht zijn werk met onderbouwing van het Centraal Bureau voor de Statistiek, het Centraal Planbureau, het Planbureau voor de Leefomgeving en het Sociaal en Cultureel Planbureau.

Wij zijn van mening dat het voor Vlaanderen het meest aangewezen is naar Nederlands voorbeeld een *Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid* of een *Wetenschappelijke Raad voor de Toekomst* op te richten, aangevuld met een studiedienst die zich toelegt op de methodologie van de toekomstverkenningen en de wetenschappelijke onderbouwing van langetermijnstudies. Men kan ook werken met een virtuele studiedienst die bestaande studiediensten tot een netwerk vervlecht. Dit alles is mogelijk omdat de Vlaamse Statistische Autoriteit degelijk basismateriaal voor toekomstverkenningen kan aanleveren.

Deze idee komt niet plots uit de lucht vallen. Ze mocht al op sympathie rekenen in het 'Witboek voor een Open en Wendbare Overheid' van minister-president Geert Bourgeois. In het Vlaams Parlement herhaalde hij die sympathie nog op 4 december 2018. Ook de Vlaamse Vereniging voor Bestuur en Beleid (VVBB) pleitte al voor een WRR in haar nota's over de kwaliteit van het politiek systeem. De Vlaamse rectoren boden in hun jongste VLIR-memorandum aan mee te werken aan de uitbouw van zo'n Wetenschappelijke Raad.

Dit project kan slagen als het ruim gedragen wordt door de politiek, de academische wereld, de sociaal-economische kringen, het middenveld en de burgerbewegingen. Dat is waartoe dit manifest oproept.

Het concept moet helder zijn. Het moet gaan om een raad van wetenschappelijke experts die na grondig studiewerk en tegensprekelijk debat, op een onafhankelijke wijze wetenschappelijk gefundeerde informatie – probleemstellingen en beleidsalternatieven - aanreikt aan het beleid voor een strategie gericht op 2050. Deze WRR moet zich bij voorrang richten op weerbarstige beleidsthema's en moet sectoroverstijgend werken: gericht op een geïntegreerd beleid.

De ondertekenaars van dit manifest vragen de huidige Vlaamse regering de komende maanden de eerste stappen te zetten voor de oprichting van een WRR. En ze vragen de volgende Vlaamse regering om, samen met de Vlaamse universiteiten, de stappen te zetten die nodig zijn om de Vlaamse WRR in de loop van 2020 van start te laten gaan.